

De 6 fasen van het beleidsproces

Redactie

8 november 2018

Een beleidsproces is een proces dat tot doel heeft een gekozen beleid te doen uitvoeren. In de wetenschappelijke literatuur wordt het beleidsproces vaak aangeduid als de beleidscyclus. Dit heeft te maken met het iteratieve, cyclische karakter van het beleidsproces.

Volgens politicoloog Hoogerwerf vinden er binnen het beleidsproces een aantal deelprocessen plaats, namelijk agendavorming, beleidsvoorbereiding, beleidsbepaling, beleidsuitvoering, beleidsevaluatie en beleidsterugkoppeling. Deze deelprocessen leiden tot de uiteindelijke bepaling en uitvoering van beleid. (Bron: [Ethesis](#))

Fasen Beleidsproces (Hoogerwerf)

[Download hier al onze e-boeken voor beleidsmakers \(PDF\)](#)

Met de terugkoppeling kan de cyclus van het beleidsproces weer opnieuw beginnen, tenzij het beleid wordt beëindigd. Hieronder wordt elke fase van het beleidsproces toegelicht.

Fase 1: Agendavorming [beleidsproces]

Allereerst stel je als organisatie vast wat de aanleiding is om te gaan nadenken over beleid. Voor een gemeente kan die aanleiding bijvoorbeeld te maken hebben met een raadsmotie, wetswijziging of burgerinitiatieven. Voor een ziekenhuis zijn veranderingen in wet- en regelgeving vaak een aanleiding tot herziening van beleid. Het is de taak van een beleidsadviseur om het specifieke (maatschappelijke) probleem te omschrijven en vast te leggen.

Beleid kun je zien als een antwoord op een probleem. Maar niet elk probleem resulteert in nieuw beleid. Agendavorming maakt dat sommige problemen wel aandacht van de gemeente of andere publieke organisatie krijgen en andere niet. Het wordt omschreven als het proces waarbij maatschappelijke problemen de aandacht van het publiek en/of de beleidsbepalers krijgen. Binnen de gemeente kunnen de gemeenteraad en het College van B&W problemen op de agenda zetten.

Fase 2: Beleidsvoorbereiding [beleidsproces]

Tijdens deze tweede fase verzamel & analyseer je informatie en formuleer je adviezen over een mogelijk beleid. De beleidsvoorbereiding behoort binnen gemeenten tot de verantwoordelijkheid van het College van B&W. Het college

wordt daarbij ondersteund door de administratie en gemeentesecretarissen, die de juiste kennis en gegevens moeten aanleveren.

De beleidsvoorbereiding moet gebeuren in overleg met alle belanghebbenden, zoals burgers, bedrijven en instellingen. Ook zij mogen hun mening en input geven. Dit kan bijvoorbeeld via enquêtes, informatiebijeenkomsten of social media. Door beleid in samenspraak met betrokkenen te ontwerpen worden vele moeilijkheden bij de beleidsuitvoering vermeden.

Fase 3: Beleidsbepaling [beleidsproces]

Tijdens de derde fase in het beleidsproces, worden er besluiten genomen over de inhoud van het beleid. Binnen deze fase worden concrete doelstellingen geformuleerd, benodigde middelen uiteengezet en een tijdspad bepaald. De doelstellingen moeten natuurlijk aansluiten op het maatschappelijke probleem dat in de eerste fase is gespecificeerd. Binnen de gemeente neemt de gemeenteraad officieel de uiteindelijke beslissing over het beleid. In praktijk heeft het College van B&W ook een grote mate van inspraak.

Fase 4: Beleidsuitvoering [beleidsproces]

Nu wordt het bepaalde beleid uitgevoerd. Het succes van deze vierde fase is in grote mate afhankelijk van hoe goed de vorige fasen van de beleidscyclus zijn uitgevoerd. Net als tijdens de voorbereiding, is het slim om ook in deze fase de ruimte te laten voor inbreng van belanghebbenden. De reacties van de doelgroep van het beleid beïnvloeden namelijk de beleidsuitvoering. Als zij positief zijn, zullen ze ook willen dat het beleid goed uitgevoerd wordt. En als zij negatief zijn, kunnen ze de uitvoering juist tegen werken.

De uitvoering van het beleid behoort binnen gemeenten formeel tot de politieke verantwoordelijkheid van het College van B&W. Ook de gemeenteraad is nauw betrokken.

Fase 5: Beleidsevaluatie [beleidsproces]

Nadat het beleid is ingevoerd wordt gekeken wat de daadwerkelijke waarde van het beleid. Heeft het beleid zijn doelstellingen behaald? Wat ging er goed? Wat ging er minder goed? **Beleidsevaluatie moet niet alleen naderhand worden uitgevoerd, maar moet eigenlijk gedurende elke fase worden toegepast.** Dit omdat beleidsvoering een continu proces is en de context dynamisch is.

Fase 6: Beleidsterugkoppeling [beleidsproces]

Tijdens deze laatste fase wordt de verbinding gelegd tussen de beleidsevaluatie en de overige deelprocessen binnen de beleidscyclus. **Op basis van de informatie die aan de orde komt door de beleidsevaluatie, zal de beleidsuitvoering regelmatig moeten worden bijgestuurd.** Dit wordt de beleidsterugkoppeling genoemd.

Bron: Hoogerwerf A., Herweijer, M. (2014). *Overheidsbeleid*. 9^e druk. Kluwer, Alphen aan de Rijn.